

Ohje koulutuksen hankintaan ja yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa

Ohjeet ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan 1.1.2018 alkaen saaneille koulutuksen järjestäjille

Koulutuksen hankinta 30 §:n nojalla

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 3 luvun mukaisen ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan saanut järjestäjä voi 30 §:n mukaan hankkia tutkintojen osia, tutkintokoulutusta sekä järjestämisluvan mukaista muuta koulutusta ammatillisen tai muun koulutuksen järjestäjältä, muulta julkiselta taholta taikka muulta yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä. Muilla koulutuksen järjestäjillä tarkoitettaisiin esimerkiksi lukiokoulutuksen järjestäjiä tai korkeakouluja. Pääsääntöisesti koulutuksen järjestäjän tulisi kuitenkin itse järjestää ainakin tutkinnon perusteiden mukaiset pakolliset osat niissä tutkinnoissa, joihin koulutuksen järjestäjällä on järjestämislupa. Koulutuksen järjestäjä voi koulutuspalveluita hankkimalla täydentää itse järjestämäänsä koulutusta, mutta ei luopua koulutuksen tai tutkinnon järjestämisestä.

Yksilöllisten valintojen mahdollistamiseksi koulutuksen järjestäjä voi hankkia tutkinnon osia tai osaamisen hankkimisen tukitoimia em. muilta toimijoilta. Kun kyse on koko tutkinnon suorittamisesta, tutkinnon perusteiden muodostumissäännöt rajaavat sitä, miten paljon muiden tutkintojen osia kyseiseen tutkintoon voidaan sisällyttää. Jos taas kyse on yksittäisten tutkinnon osien suorittamisesta, pääsääntönä voidaan pitää, että koulutuksen järjestäjän tulee järjestämislupansa puitteissa voida järjestää ainakin puolet opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesta koulutuksesta. Lain 30 §:ssä mainituilla tukitoimilla tarkoitetaan muuta kuin tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaista osaamista, kuten esimerkiksi työpajatoiminnassa tai muissa tukitoimissa hankittavia valmiuksia taikka muita palveluita, jotka tukisivat tutkintokoulutukseen osallistumista ja ehkäisivät koulutuksen keskeyttämistä.

Kokonaista tutkintoa ei voi hankkia muilta toimijoilta. Poikkeuksena tästä ovat ne koulutuksen järjestäjät, joille on järjestämisluvassa myönnetty 27 §:n 1 momentin mukainen laajennettu oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävä (lisätietoa alla). Kaikissa tilanteissa (myös laajennetun oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävän nojalla hankitun) tutkinnon tai koulutuksen osan osaamisen arvioinnin voi hankkia vain ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisen järjestämisluvan kyseiseen tutkintoon tai koulutukseen saaneelta ammatillisen koulutuksen järjestäjältä.

Jos koulutuksen järjestäjä hankkii tutkinnon osan ja myös osaamisen arvioinnin toiselta koulutuksen järjestäjältä, antaa todistuksen suoritetusta tutkinnon osasta se koulutuksen järjestäjä, joka on suorittanut tutkinnon osan osaamisen arvioinnin.. Vaikka opiskelijan suorittamaan tutkintoon sisältyisi koulutuksen hankinnan kautta suoritettuja tutkinnon osia, tutkintotodistuksen antaa kuitenkin se koulutuksen järjestäjä, joka on laatinut opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman eli toiminut koulutuksen hankkijana.

Koulutuksen järjestäjälle voidaan järjestämisluvassa määrätä oikeus lain 27 §:n 1 momentin mukaiseen laajennettuun oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävään. Koulutuksen järjestäjät, joille on myönnetty em. järjestämistehtävä, voivat hankkia oppisopimuskoulutuksena koko tutkinnon kattavan tutkintokoulutuksen ja osaamisen arvioinnin sekä ammatillista osaamista syventävää tai täydentävää koulutusta järjestämisluvan saaneilta koulutuksen järjestäjiltä ja muilta toimijoilta. Tutkinnon tai koulutuksen osan osaamisen arvioinnin voi kuitenkin hankkia vain kyseiseen tutkintoon järjestämisluvan

saaneelta ammatillisen koulutuksen järjestäjältä. Jos koulutuksen järjestäjä on hankkinut koko tutkinnon kattavan tutkintokoulutuksen oppisopimuskoulutuksena ja myös osaamisen arvioinnin laajennetun oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävän perusteella, antaa tutkintotodistuksen se koulutuksen järjestäjä, jolta koko tutkinto on hankittu eli jolle on järjestämisluvassa myönnetty kyseisen tutkinnon järjestämistehtävä.

Koulutuksen järjestäjä on vastuussa koulutuksen järjestämisestä, vaikka koulutusta olisi hankittu edellä esitettyjen ehtojen mukaisesti. Opiskelijat ovat koko opintojensa ajan vastuussa olevan koulutuksen järjestäjän opiskelijoita. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että hankitut tutkinnot, tutkinnon osat ja koulutus järjestetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti. Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä. Rahoitusjärjestelmässä opiskelijan suoritteet luetaan sen koulutuksen järjestäjän suoritteeksi, joka hankkii koulutusta. Huomioon otettavia suoritteita ovat opiskelijan HOKSin mukaiseen opiskeluun perustuvat opiskelijavuodet, suoritettavat tutkinnon osat ja tutkinnot sekä vaikuttavuusrahoituksen osat. Koulutuksen hankkimisesta ei muodostu rahoitusjärjestelmässä huomioon otettavia suoritteita miltään osin sille koulutuksen järjestäjälle, jolta koulutusta on hankittu, koska kyse on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 31 §:n mukaisesta maksullisesta palvelutoiminnasta

Yhteistyö osaamisen kehittämisspalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoavien toimijoiden kanssa

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 52 §:n mukaisesti koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa tutkinto tai tutkinnon osa myös ilman tutkintokoulutukseen osallistumista sekä yhteistyössä sellaisten toimijoiden kanssa, jotka tarjoavat osaamisen kehittämisspalveluita liiketaloudellisin perustein. Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmä on osaamisen hankkimistavasta riippumaton, joten ammatillisen tutkinnon tai tutkinnon osia voi suorittaa siitä riippumatta, missä ja miten osoitettava osaaminen on hankittu. Käytännössä koulutuksen järjestäjä ja osaamisen kehittämisspalveluita tarjoava toimija voivat sopia, että toimijalta liiketaloudellisin perustein koulutuspalveluita ostavat opiskelijat ohjataan hakeutumaan tutkinnon tai tutkinnon osien suorittajaksi kyseiselle yhteistyökumppanina toimivalle koulutuksen järjestäjälle, jolla on ammatillisen koulutuksen järjestämislupa. Koulutuksen järjestäjä vastaa tällöin tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamiseen liittyvästä henkilökohtaistamisesta laissa säädetyn mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että järjestämisluvan omaava koulutuksen järjestäjä ottaa opiskelijan opiskelijaksi ja laatii opiskelijalle henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) tämän tullessa suorittamaan ensimmäistä näyttöä. Jos tarvittava osaaminen on jo olemassa, suunniteltavaksi jää lähinnä osaamisen osoittaminen. Lisäksi koulutuksen järjestäjä järjestää näytöt sekä vastaanottaa ja arvioi ne.

Osaamisen kehittämisspalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoavien toimijoiden koulutuksessa osaamisen hankkineet opiskelijat ovat koulutuksen järjestäjän opiskelijoita ensimmäisestä näytöstä siihen saakka, kun kaikki tavoitteeksi asetettu osaaminen on osoitettu, eli viimeinen näyttö annettu. Nämä suoraan näyttöihin tulevat opiskelijat eivät kuitenkaan kerrytä opiskelijavuoteen laskettavia opiskelupäiviä. Näiden opiskelijoiden opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittelyyn sovelletaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (532/2017) 32 b §:n 2 momenttia, koska opiskelija ei tällöin osallistu ollenkaan koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä tai työpaikalla järjestettävään koulutukseen. Opiskelijan suorittamat tutkinnon osat ja tutkinto sen sijaan otetaan huomioon koulutuksen järjestäjän suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksessa. Koulutuksen järjestäjä saa näistä opiskelijoista suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen samoin perustein kuin muistakin opiskelijoistaan.

Koulutuksen järjestäjät eivät kuitenkaan voi myydä osaamisen kehittämisspalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoaville tahoille näyttöjen järjestämiseen ja tutkintojen myöntämiseen liittyviä palveluita. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 31 §:n mukaisesti laissa tarkoitettuja tutkintoja ja niiden osia voidaan järjestää maksullisena palvelutoimintana vain silloin, jos kyseessä on 30 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta. Tällöin sekä hankkija että myyjä ovat molemmat ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan saaneita koulutuksen järjestäjiä.

Ohjeet osaamisen kehittämispalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoaville toimijoille

Osaamisen kehittämispalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoavat toimijat, joille ei ole myönnetty ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 3 luvun mukaista järjestämislupaa, voivat järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on ammatilliseen tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaminen. Tällaisia toimijoita ovat esimerkiksi ne toimijat, joiden kanssa tutkintotoimikunnat olivat kumotun ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain perusteella solmineet tutkintojen järjestämissopimuksia. Ilman ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista järjestämislupaa, toimijat eivät voi enää 1.1.2018 alkaen ottaa vastaan näyttöjä tai myöntää tutkintoja.

Yhteistyö ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa

Osaamisen kehittämispalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoavat toimijat voivat sopia yhteistyöstä järjestämisluvan saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 52 §:n mukaisesti järjestämisluvan saaneen koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa tutkinto tai tutkinnon osa yhteistyössä sellaisten toimijoiden kanssa, jotka tarjoavat osaamisen kehittämispalveluita liiketaloudellisin perustein. Tämä mahdollistaa kyseisten toimijoiden toimintaedellytykset myös uudessa järjestelmässä ja niiden järjestämässä koulutuksessa olevien henkilöiden mahdollisuuden suorittaa ammatillisia tutkintoja tai tutkinnon osia. Käytännössä järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä ja osaamisen kehittämispalveluita tarjoava toimija voivat sopia, että toimijalta liiketaloudellisin perustein koulutuspalveluita ostavat opiskelijat ohjataan hakeutumaan tutkinnon tai tutkinnon osien suorittajaksi kyseiselle yhteistyökumppanina toimivalle koulutuksen järjestäjälle. Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä ei voi periä maksua osaamisen kehittämispalveluita tarjoavalta toimijalta antaessaan opiskelijoille mahdollisuuden osallistua näyttöön osaamisen osoittamiseksi.

Osaamisen kehittämispalveluita tarjoavien toimijoiden koulutuksessa osaamisen hankkineet opiskelijat eivät ole yhteistyökumppanina toimivan koulutuksen järjestäjän opiskelijoita siltä ajalta, kun he ovat hankkineet osaamista. Yhteistyökumppanina toimiva järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä ottaa opiskelijat opiskelijoikseen silloin, kun opiskelijat tulevat suorittamaan ensimmäistä näyttöä. Opiskelijat ovat järjestämisluvan saaneen koulutuksen järjestäjän opiskelijoita siihen saakka, kun tavoitteeksi asetettu osaaminen on osoitettu eli viimeinen näyttö annettu. Järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä saa näistä opiskelijoista suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (532/2017) mukaisesti.

Koulutuksen myynti ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan saaneille koulutuksen järjestäjille

Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä voi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 30 §:n mukaisesti hankkia koulutusta osaamisen kehittämispalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoavilta toimijoilta (lisätietoa koulutuksen järjestäjän ohjeistuksessa). Koulutuksen järjestäjä ei voi kuitenkaan hankkia osaamisen arviointia osaamisen kehittämispalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoavalta toimijalta. Tutkinnon tai koulutuksen osan osaamisen arvioinnin voi hankkia vain suoraan kyseiseen tutkintoon järjestämisluvan saaneelta ammatillisen koulutuksen järjestäjältä. Järjestämisluvan omaava koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että hankitut tutkinnot, tutkinnon osat ja koulutus järjestetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti. Osaamisen

kehittämispalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoava toimija, jolta koulutusta hankitaan, vastaa hankintasopimuksen mukaisesti ainoastaan opetuksesta ja siihen liittyvistä välittömistä toimenpiteistä. Vaikka opiskelijan suorittamaan tutkintoon tai tutkinnon osaan sisältyisi koulutuksen hankinnan kautta järjestettyä koulutusta, opiskelijat luetaan koulutusta hankkivan koulutuksen järjestäjän opiskelijoiksi koko opintojensa ajalta.

Opiskelijan oikeus opintotukeen

Osaamisen kehittämispalveluita liiketaloudellisin perustein tarjoavien toimijoiden koulutuksessa osaamista hankkivilla opiskelijoilla voi jatkossakin olla oikeus opintotukeen. Opintotukilain muuttamisesta annetun lain (960/2017) 4 a §:n mukaisesti opintotukea voidaan myöntää Suomessa järjestettyyn muuhun kuin julkisen valvonnan alaiseen koulutukseen, jos Kansaneläkelaitos on koulutuksen järjestäjän hakemuksesta myöntänyt koulutukseen opintotukioikeuden. Opintotukioikeuden myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus vastaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaista koulutusta, jonka tavoitteena on tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaminen ja lisäksi muut pykälässä esitetyt opintotuen myöntämisedellytykset täyttyvät. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:n 1 momentin mukaisen laajennetun oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävän mukaisesti hankitun koulutuksen opiskelijat ovat koulutusta hankkivan koulutuksen järjestäjän opiskelijoita ja oikeutettuja opintotukeen opintotukilain (65/1994) 4 §:n mukaisesti.